Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 248/2018 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen työttömyysturvalaista ja ammatillisen tutkinnon suorittamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Tarja Filatovin /sd ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 248/2018 vp:

> *Miten hallitus aikoo varmistaa, että TE-toimiston viranomaisilla on oikeat, selvät ja ajantasaiset tiedot työttömyysturvalain mahdollistamasta opiskelusta,*
>
> *millä tavalla hallitus huolehtii, että ammatillisten tutkintojen näyttöjen suorittaminen ei vaikuta työttömyyskorvauksen saamiseen tilanteessa, jossa näytön suorittamiseksi ei osallistuta oppilaitoksen järjestämään tutkintokoulutukseen,*
>
> *miksi hallitus on hankaloittanut työttömien työnhakijoiden ammatillisen perustutkinnon tai sen osan suorittamista estämällä sivutoimisen opiskelun työttömyyskorvauksella,*
>
> *aikooko hallitus poistaa esteet, jotka vaikeuttavat yksittäisiin tutkintokoulutuspäiviin osallistumisen työttömille työnhakijoille sivutoimisina opiskelijoina heidän suorittaessaan ammatillisia perustutkintoja tai niiden osia,*
>
> *miten hallitus varmistaa kaikkien henkilöiden tasavertaisuuden eri koulutusmuotojen ja eri tutkintotasojen suorittamisen suhteen, kun kysymyksessä on työtön työnhakija ja*
>
> *miten hallitus varmistaa sen, että omaehtoinen opiskelu onnistuu myös erilaisten työllistymistä edistävien toimenpiteiden aikana?*

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Työttömyysturvajärjestelmän tarkoituksena on turvata työttömän työnhakijan taloudelliset mahdollisuudet hakea työtä ja parantaa edellytyksiään päästä tai palata työmarkkinoille korvaamalla työttömyydestä aiheutuvia taloudellisia menetyksiä. Päätoimisesti opiskeleva henkilö ei tosiasiallisesti ole työtön, eikä hänellä sen vuoksi ole oikeutta työttömyysetuuteen. Työtön voi opiskella sivutoimisesti ilman, että opiskelu vaikuttaa oikeuteen saada työttömyysetuutta.

Työttömyysturvalaissa (1290/2002) säädettyä päätoimisten opintojen määritelmää muutettiin 1.1.2018 alkaen siten, että päätoimisina opintoina pidetään ammatillisesta koulutuksesta annetun

lain (531/2017) mukaisia opintoja, joiden tavoitteena on ammatillisen perustutkinnon tai tutkinnon osan, ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen tai työhön ja itsenäiseen elämän valmentavan koulutuksen suorittaminen. Ennen muutosta mainittujen opintojen päätoimisuutta arvioitiin opintojen laajuuden perusteella. Työttömyysturvalain muutos liittyy ammatillisen koulutuksen uudistamiseen. Opintotukilaissa (65/1994) edellä mainitut opinnot ovat päätoimisia opintoja, joiden ajalta on mahdollista saada opintotukea. Ammattitutkinnon ja erikoisammattitutkinnon pää- tai sivutoimisuutta tarkastellaan edelleen laajuuden perusteella sekä työttömyysturvajärjestelmässä että opintotukijärjestelmässä. Jotta henkilöllä olisi oikeus joko työttömyysetuuteen tai opintotukeen, opintojen päätoimisuus määritellään työttömyysturvalaissa ja opintotukilainsäädännössä mahdollisimman yhdenmukaisesti. Opintotuki on ensisijainen päätoimisten opintojen aikaisen toimeentulon tukimuoto.

Kirjallisen kysymyksen perusteluosan mukaan aiemmin työnhakijoille mahdollinen näyttökokeeseen osallistumien tulkittaisiin työttömyysturvalain muutoksen jälkeen työ- ja elinkeinotoimistoissa (TE-toimisto) päätoimiseksi opiskeluksi, jonka ajalta menettäisi työttömyysetuuden. Tulkintavaikeuksia ovat aiheuttaneet tilanteet, joissa työnhakija on näyttöjen suorittamiseksi kirjautunut oppilaitoksen kirjoille. Työ- ja elinkeinoministeriön näkemyksen mukaan pelkkää näyttökokeen suorittamista varten oppilaitoksen kirjoille ilmoittautumisen ei tulisi vaikuttaa työttömyysturvaoikeuteen. Tilanne on erilainen, jos henkilö suorittaa oppilaitoksessa opintoja. Työ- ja elinkeinoministeriö valmistelee TE-toimistoille ohjetta, jolla pyritään selkeyttämään lain soveltamista.

Kysymyksen perusteluosassa mainitaan myös hallituksen esitys (HE 59/2018 vp), jossa laajennettaisiin yli 25 vuotiaiden työnhakijoiden mahdollisuutta opiskella menettämättä oikeuttaan työttömyysetuuteen, ja kysytään voiko omaehtoisia opiskeluja hyödyntää esimerkiksi työkokeilun aikana. Tällä hetkellä työkokeilun aikaiselle sivutoimiselle opiskelulle ei ole olemassa lainsäädännöllistä estettä. Eduskunnassa käsiteltävänä olevan esityksen voimaantullessa myös samanaikaiset päätoimiset opinnot olisivat tietyin edellytyksin mahdollisia.

Koulutusta vailla olevien työnhakijoiden opiskelua voi olla työvoimapoliittisesti tarkoituksenmukaista tukea työttömyysetuudella. Opinnot voi suorittaa ammatillisena työvoimakoulutuksena tai työttömyysetuudella tuettuna omaehtoisena opiskeluna. Opiskelujen tukeminen edellyttää TE-toimiston yksilökohtaista harkintaa. Tukeminen edellyttää, että työnhakijalla on TE-toimiston toteama koulutustarve ja toimisto arvioi, että omaehtoisen opiskelun tukeminen on työvoimapoliittisesti tarkoituksenmukaisin keino parantaa työnhakijan ammattitaitoa ja mahdollisuuksia saada työtä tai säilyttää työpaikkansa. Lisäksi edellytetään, että opiskelun katsotaan olennaisesti parantavan työnhakijan mahdollisuuksia työllistyä avoimille työmarkkinoille.

Helsingissä 25.6.2018

Työministeri Jari Lindström